

SAMHALLPROJEKT KRITISERAS

FLYTTAR RUNT ANSTÄLLDA – TROTS LÄKARINTYG

”Jag trodde Samhall behandlade folk bättre”

I Helsingborg testas en ny modell som ska frälsa Samhall: Alla ska prova alla jobb. Nu går den på export till Stockholm, Göteborg och Malmö. Men i spåren av satsningen har anställda blivit sjuka. Trots värk och sjukdomar tvingas de till tyngre och monotona arbeten. Läkarintygen spelar ingen roll.

■ Maria har städat under hela sitt vuxna liv. Hon kom till Sverige i mitten av 1970-talet och har arbetat på sjukhem, lasarett, hotell och färjor. Kroppen har fått betala ett högt pris. Hon är sliten och lider av olika sjukdomar. Men hon vill arbeta. 2011 hamnade hon på Samhall.

– Jag fick erbjudande om städjobb på lasarettet, men Samhall ville också ha mig. Jag trodde att de behandlade folk bättre, säger Maria.

Hon är begränsad på grund av utslitna axlar och kan knappt putsa fönster. Men hon har lärt sig hantera det och har trivts med städningen. Det var något helt annat som höll på att knäcka henne.

– Jag skulle in i något Samhall kallar Utvecklingshjulet. Först kurs en vecka och sedan praktik på ett lager, berättar Maria.

■ Du ser dem numera i din trappa, din lokala hamburgerrestaurang, i blankpolerade shoppingcenter och välkända möbelvaruhus. I kläderna med den färgglada loggan städar de, plockar disk och samlar kundvagnar.

De har anställning hos statliga Samhall, som i fyrtio år gett jobb åt människor med funktionshinder. De har fått arbete som kroppen klarar av och en anpassad arbetstakt. Ett skyddat arbete.

Men hösten 2016 kom nya besked från ledningen i Helsingborg. Alla anställda i nordvästra Skåne måste prova olika arbetsuppgifter innan de får en ny permanent plats. Det har fått namnet Utvecklingshjulet.

Under tre eller fyra månader varvas utbildning med praktik på olika arbetsplatser, till exempel inom städ, lager och butik. De anställda ska utvecklas och se vilka jobb de klarar av.

Idén lovordades till en början av fackliga företrädare och sågs som en satsning på medarbetarna. Helt i linje med Samhalls tanke.

Men det blev inte som de hade föreställt sig.

En vecka före praktiken på lagret hade en läkare undersökt Maria. Denne konstaterade att hon hade svårt att lyfta tungt och använda tyngre maskiner. Läkaren rekommenderade att Maria inte borde förflyttas från sin städtjänst.

”Risken finns att om man flyttar till en annan arbetsplats eller andra uppgifter kan patienten försämrats på nytt så hon tvingas till sjukskrivning.”

Ändå placerades hon på ett lager där hon fick lyfta kartonger med ketchup-flaskor i kall miljö. Värken tilltog och efter några dagar mädde hon så dåligt att hon var tvungen att gå hem.

– Någon anpassning av arbetet förekom inte. Jag kände mig snurrig, det var jobbigt, säger hon.

Arbetsledaren var ändå fast besluten att hon skulle fortsätta. Maria erbjöds ett fleeceunderställ och fler varma kläder.

Men Maria klarade inte av lagerarbetet. Hon blev till sist sjukskriven av läkare och var borta från arbetet i nästan tre månader.

Maria är inte ensam. Vi har fått kontakt med fler än tio personer som har gått eller haft med Utvecklingshjulet att göra. De har oberoende av varandra berättat om sina upplevelser. Många av dem är positiva till själva utbild-

ningen – men oförståen- de till varför de ska prova på arbetsuppgifter som läkare redan konstaterat att de inte kan utföra. De flesta av de drabbade är kvinnor. Flera kallar projektet ”Knäckehjulet”.

■ Enligt ett läkarutlåtande som Samhall beställde för några år sedan får Ann-Charlotte inte belasta knäna. Hon har artros, har värk i axlar och nacke, har haft en hjärtattack och bör inte utföra monotona rörelser. Ändå har hon, liksom Maria, kunnat jobba med städning och trivts med det. En dag får hon besked om att hon ska gå Utvecklingshjulet. Första arbets-